

Sveitarstjórn Dalabyggðar
Mál nr. 823/2024 á skipulagsgátt

Selfossi 13.02.2025

Efni: Umsögn um tillögu að deiliskipulagi fyrir Ólafsdal í Dalabyggð, frá 25.09.2024.

Vísað er til [fyrri umsagnar Víná íslenskrar náttúru](#), VÍN um ofangreint málefni frá 25.7.2024. Hér verður aðeins fjallað um lið 8. **Endurheimt fjölbreytts gróðurfars** í greinargerð tillögunnar um breytingu á deiliskipulagi fyrir Ólafsdal.

Gerð er athugasemd við heiti 8. greinar: Endurheimt fjölbreytts gróðurfars. Hér er það ítrekað að ekki mun vera til nýlegt og faglegt mat á ástandi lands í Ólafsdal, en ekkert bendir til þess að ástandi lands og gróðurs þar sé ábótavant. Ekkert kemur fram í tillögunni við hvaða tímabil er miðað þegar rætt er um endurheimt fjölbreytts gróðurfars. Á að miða við landnám eða gróðurfarið um 1900 þegar Bændaskólinn var starfandi? Í raun og veru er lítið vitað um gróðurfarið á þessum tímabilum og því rangt að nota hugtakið *endurheimt*. Líklegt er að ástand gróðurs í dalnum sé nú betra en var um 1900, þegar vetrararbeit tíðkaðist. Betra er að nota: *Svæði með fjölbreyttu gróðurfari*.

Til þess að vernda fornminjar og aðrar minjar í Ólafsdal er afar brýnt að óheimilt verði með öllu að gróðursetja trjákenndar plöntur í Ólafsdal. Flestar þeirra hafa mikla tilhneigingu til að dreifa sér og hylja fornminjar eins og dæmin sanna um birkið sem kaffært hefur fornminjar á Vestfjörðum þegar sauðfjárbeit hætti á hlutaðeigandi svæðum. Gerð er veruleg athugasemd við eftirfarandi ákvæði:

„Að því marki sem gróðursett verður skal velja tegundir sem falla að gróðurfari í Ólafsdal og/eða rannsóknir benda sterklega til að hafi verið þar á fyrri tíð“.

Þetta er afar óljóst orðalag og spurt er til hvers þarf að gróðursetja í Ólafsdal? Ef gripið yrði til þess óyndis úrræðis að gróðursetja plöntur í Ólafsdal verður að tryggja að það verði ekki framandi ágengar tegundir.

Gera verður kröfu um að Minjavernd ehf. fjarlægi nú þegar þær girðingar sem settar hafa verið upp í Ólafsdal. Þær þjóna engum tilgangi, eru ekki fjárheldar, sem betur fer og eru lýti í landslaginu. Einu girðingarnar sem væru réttlætanager í dalnum, væru umhverfis bæjarhúsin. Trjákenndur gróður mun þegar fram líða stundir ógna þessum einstöku menningarminjum og því hefðbundna búsetulandslagi sem er aðall staðarins.

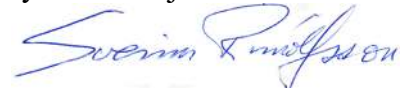
Hér er eindregið lagt til að allur texti í lið 8 verði strikaður út að undantekinni síðustu setningunni, sem héldist óbreytt í lok málgreinar. Greinin yrði því eftirfarandi:

8. Svæði með fjölbreyttu gróðurfari

Til þess að vernda fornminjar og aðrar minjar í Ólafsdal er óheimilt að gróðursetja trjákenndar plöntur í Ólafsdal. Ennfremur er óheimilt að gróðursetja framandi og hugsanlega ágengar tegundir í Ólafsdal. Trjákenndur gróður og ágengar plöntutegundir geta þegar fram líða stundir ógnað þessum einstöku menningarminjum og því hefðbundna búsetulandslagi sem er

aðall staðarins. Tryggja verður að lúpína og skógarkerfill, eða aðrar framandi ágengar tegundir, berist ekki inn í dalinn. Ef það gerist verður að fjarlægja þær samstundis. Minjavernd ehf. fjarlægi í sumar allar girðingar í Ólafsdal og lagfæri það rask sem af þeim hefur hlotist. Heimilt er að girða umhverfis bæjarhúsin. Leitast verður við að hófleg sauðfjárbreit fái að viðgangast í Ólafsdal til að vernda fornminjar gegn ágangi gróðurs sem mun aukast verulega þegar og ef sauðfjárbreit nýtur ekki lengur við. Breyting á gróðurþekju dalsins mun eiga sér stað á löngum tíma og bera þess keim að hún sé frekar sprottin af náttúrulegum orsökum en af manna völdum.

Virðingarfyllt,
fyrir hönd stjórnar VÍN

A handwritten signature in blue ink that reads "Sveinn Runólfsson".

Sveinn Runólfsson, formaður.

Vinir íslenskrar náttúru

c/o Sveinn Runólfsson
Tröllhólum 39
800 Selfossi
sveinnrun@gmail.com